

Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz eiro

Saturs

1.	Vispārīgā informācija	2
2.	Informācija pašvaldību institūcijām.....	3
2.1.	Pašvaldību normatīvo aktu un citu lēmumu pielāgošana <i>eiro</i>	3
2.1.1.	...kur nav nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu.....	3
2.1.2.	... kur ir nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu	4
2.1.3.	Paskaidrojuma raksta pievienošana saistošajiem noteikumiem.....	4
2.1.4.	Informēšanas procedūra	4
2.2.	Grāmatvedības uzskaitē	5
2.2.1.	Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri	5
2.2.2.	Gada pārskatu sagatavošana	7
2.3.	Pašvaldību finanšu dokumentu pielāgošana <i>eiro</i>	8
2.3.1.	Fiksētās un mainīgās procentu likmes.....	8
2.3.2.	Pašvaldību budžeta sastādīšana.....	8
2.3.3.	Pašvaldību publiskā pārskata sastādīšana	8
2.4.	Nodokļu un nodevu aprēķināšanas, pārrēķināšanas, maksāšanas jautājumi.....	9
2.4.1.	Nodokļu un nodevu aprēķināšana, pārrēķināšana, maksāšana pēc euro ieviešanas	9
2.4.2.	Uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumi.....	10
2.4.3.	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšana.....	10
2.4.4.	Nekustama īpašuma nodokļa aprēķināšana	10
2.4.5.	Nodokļu maksātāju nodokļu nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu	11
2.5.	Informācijas tehnoloģiju sistēmu procesu karte.....	11

Vadlīniju izstrādes mērķis ir skaidrot *Euro* ieviešanas kārtības likumā (turpmāk – EIKL) noteikto regulējumu attiecībā uz pašvaldībās veicamajiem darbiem saistībā ar pāreju no latiem uz eiro. Vadlīnijās tiek minēta vispārīgā informācija un virkne speciālās informācijas, kas attiecas tieši uz pašvaldību institūciju jomu.

Informācija, kas attiecas uz visām eiro ieviešanas procesā iesaistītajām pusēm ir vispārīgie noapaļošanas principi, kas izriet gan no EIKL, gan no Eiropas Savienības tiesību regulējuma.

Informācija, kas attiecas uz pašvaldību institūciju jomu ir saistīta ar, pirmkārt, pašvaldību saistošo noteikumu sakārtošanu eiro valūtai, otrkārt, grāmatvedības uzskaiti pašvaldību institūcijā, treškārt, pašvaldību finanšu jomas specifiskiem jautājumiem kā, piemēram, pašvaldību budžeta sastādīšanas, pašvaldību publiskā pārskata, fiksēto un mainīgo likmju jautājumi pārejā no latiem uz eiro, ceturtkārt, nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu, pārrēķināšanu, maksāšanu u.c. nodokļu maksājumu jomas jautājumiem, piektkārt, informācijas sistēmu pielāgošanas laika grafiku.

1. Vispārīgā informācija

Atbilstoši EIKL 6.pantam konvertācija tiks veikta pēc ES Padomes noteiktā maiņas kursa (turpmāk – oficiālais kurss), noapaļojot līdz veseliem eiro centiem:

- ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, tad centa vērtība nemainās;
- ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, tad cents tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Papildus prasības attiecībā uz oficiālā kursa lietošanu ir noteiktas Padomes Regulā (EK) Nr.1103/97 (1997.gada 17.jūnijs) par dažiem noteikumiem attiecībā uz eiro ieviešanu 4.pantā, t.sk.,:

- oficiālo kursu neapaļo un nesaīsina, veicot konvertēšanu;
- oficiālo kursu izmanto abpusējai konvertēšanai eiro vienības un latu vienības starpā. Neizmanto apgrieztās likmes, ko atvasina no maiņas kursiem;
- naudas summas, kas jākonvertē no vienas valsts valūtas citā (piemēram, no iedzīvotājam ir nepieciešamība par latiem iegādāties dolārus), vispirms konvertē naudas vienībās, kas izteiktas eiro vienībās, šo summu noapaļo, atstājot ne mazāk kā trīs skaitļus aiz komata, bet pēc tam konvertē citas valsts valūtas vienībās.

Pašvaldībām jānodrošina visu saistīto tiesisko instrumentu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība.

2. Informācija pašvaldību institūcijām

Informācija, kas attiecas uz pašvaldību institūciju jomu ir saistīta ar, pirmkārt, pašvaldību saistošo noteikumu sakārtošanu eiro valūtai, otrkārt, grāmatvedības uzskaiti pašvaldību institūcijā, treškārt, pašvaldību finanšu jomas specifiskiem jautājumiem kā, piemēram, pašvaldību budžeta sastādīšanas, pašvaldību publiskā pārskata, fiksēto un mainīgo likmju jautājumi pārejā no latiem uz eiro, ceturtkārt, nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu, pārrēķināšanu, maksāšanu u.c. nodokļu maksājumu jomas jautājumiem, piektkārt, informācijas sistēmu pielāgošanas laika grafiku.

2.1. Pašvaldību normatīvo aktu un citu lēmumu pielāgošana eiro

Attiecībā uz tiem pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, kas nav saistošie noteikumi, ir piemērojama EIKL 4.panta pirmā un otrā daļa, kā arī 31.pants, proti, atsaucēs uz latiem tiesiskajos instrumentos, kas pastāv dienā pirms eiro ieviešanas dienas, sākot ar eiro ieviešanas dienu, ir uzskatāmas par atsaucēm uz eiro, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto tiesisko instrumentu kopsummu konvertē eiro, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Tiesību akta grozījumi ir virzāmi saskaņā ar EIKL 31.panta ceturtajā daļā noteikto kārtību, ja tiek grozītas tikai tās tiesību normas un tik lielā mērā, cik tas nepieciešams eiro ieviešanai

Pašvaldības dome izstrādā eiro ieviešanai nepieciešamos pašvaldību saistošo noteikumu grozījumu projektus atbilstoši EIKL 31.pantā noteiktajai kārtībai un ar tādu aprēķinu, lai tie varētu stāties spēkā ar eiro ieviešanas dienu (2014.gada 1.janvāri).

Ievērojot to, ka pašvaldības saistošo noteikumu grozīšanas process būs straujš un prasīs pašvaldības administratīvo resursu papildus noslodzi 2013.gadā, jo būs nepieciešams veikt grozījumus vairākos pašvaldības saistošajos noteikumos, kā arī to, ka saistošo noteikumu grozījumu sagatavošanai būs mazāk laika, sevišķi, ja būs nepieciešams noteikumu grozīšanai zināt oficiālo maiņas kursu, t.i., aptuveni pusgads, bet grozījumi pašvaldības saistošajos noteikumos pēc būtības būs redakcionāla rakstura, tad ir ierosināms šādus grozījumus saistošajos noteikumos apstiprināt vienkopus, piemēram, vairāki grozījumi vienā pašvaldības domes sēdē.

2.1.1. ...kur nav nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu

Ne vēlāk kā divus mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas pašvaldības dome apstiprina saistošo noteikumu grozījumu projektus, kas saistīti ar eiro ieviešanu un kuros nav nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu.

Šajā kategorijā ietilpst tie pašvaldību saistošie noteikumi, kuru regulējums nesatur skaitliski noteiktas naudas vienību izteiksmes latos, bet gramatiski satur nacionālās valūtas nosaukumu.

2.1.2. ... kur ir nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu

Ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms eiro ieviešanas dienas pašvaldības dome apstiprina saistošo noteikumu grozījumu projektus, kas saistīti ar eiro ieviešanu un kuru grozījumu sagatavošanai ir nepieciešams zināt oficiālo maiņas kursu.

Šajā kategorijā ietilpst tie pašvaldību saistošie noteikumi, kuru regulējums satur skaitliski izteiktas naudas vienības latos, piemēram:

- saistošie noteikumi par sociāliem pabalstiem;
- lielākā daļa uz likuma "Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas pamata izdoto saistošo noteikumu;
- saistošie noteikumi par pašvaldību aģentūru maksas pakalpojumu cenrāžiem;
- saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām.

2.1.3. Paskaidrojuma raksta pievienošana saistošajiem noteikumiem

Ievērojot, ka ar šiem grozījumiem saistošajos noteikumos netiks mainīts pašvaldības tiesību akta saturs, bet tie pēc būtības būs tehniski grozījumi, tad paskaidrojuma raksta pievienošana šādiem saistošo noteikumu grozījumiem nav obligāta.

Šajā gadījumā pašvaldībām ir atstājama brīva izvēle par paskaidrojuma raksta pievienošanu vai nepievienošanu. Attiecīgi, ja kāda pašvaldība vēlēšies sniegt īsu projekta satura izklāstu, projekta nepieciešamības pamatojumu, informācija par plānoto projekta ietekmi uz pašvaldības budžetu, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, administratīvajām procedūrām un tml. jautājumiem saistībā ar veiktajiem grozījumiem pašvaldības saistošajos noteikumos sakarā ar eiro ieviešanu, tad, šādiem saistošajiem noteikumiem ir pievienojams paskaidrojuma raksts.

2.1.4. Informēšanas procedūra

No saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienas dome nodrošina saistošo noteikumu pieejamību domes ēkā un pagasta vai pilsētas pārvaldēs, un tie publicējami pašvaldības mājaslapā internetā. Atbilstoši EIKL 31.panta ceturtajā daļā noteiktajam, saistošos noteikumus pēc to parakstīšanas, pašvaldība triju darba dienu laikā nosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai zināšanai.

Ja saistošajos noteikumos vienlaicīgi ar eiro tehniskajiem grozījumiem, tiek veikti kādi papildus grozījumi, kas ir saistīti ar eiro ieviešanu, piemēram, mainītas summas ne tikai matemātiski, bet arī "apaļi" iedzīvotāju ērtībai, tad šo grozījumu saskaņošana arī var tikt veikta EIKL 31.panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā. Šādi grozījumi pašvaldība veic, ņemot vērā pašvaldības budžeta iespējas un ievērojot šādu nosacījumu:

- noapaļošanai iedzīvotāju ērtībai jābūt par labu iedzīvotājiem visos gadījumos, izņemot gadījumus, kas saistīti ar sodu uzlikšanu. Sodiem, ja pašvaldība nepiemēro noteikto vispārējo apaļošanas principu (atbilstoši EIKL 6.pantam), tad tiek piemērots pretējs efekts – apaļošana par sliktu tam personām, kurām uzliek sodu.

FM_VARAMVadl_12042013_Pasvaldibam; Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz *euro*

2.2. Grāmatvedības uzskaitē

Nodaļā ir izklāstīti visi grāmatvedības uzskaites jautājumi, t.sk. arī tie, kas attiecas uz pašvaldību institūciju.

Nodaļa ir Finanšu ministrijas "Vadlīnijas par grāmatvedības uzskaiti pārejas periodā no latiem uz eiro" pārpublicējums. Pieejams: [būs saite uz eiro.lv mājas lapas konkrētu vietni]¹.

2.2.1. Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Grāmatvedības reģistros uz *eiro* ieviešanas dienu jāpārrēķina katra grāmatvedības konta atlikums no latiem uz šā atlikuma ekvivalentu *eiro* pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Grāmatvedības reģistros uz *eiro* ieviešanas dienu jāpārrēķina katra grāmatvedības uzskaites vienības vērtība latos uz ekvivalentu *eiro* pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

* Grāmatvedības uzskaites vienības vērtība ir grāmatvedībā atsevišķi uzskaitītā objekta (vienības) uzskaites vērtība latos līdz santīmam un summa eiro līdz eiro centam. Piemēram, katra debitoru vai kreditoru parāda atlikums, katra pamatlīdzekļu vai krājumu uzskaites vienība grāmatvedības kontu analītiskajā uzskaitē.

Ja latu konvertācijas uz *eiro* rezultātā veidojas starpība starp grāmatvedības konta atlikuma kopsummu un to veidojošām sastāvdaļām (uzskaites vienībām), starpības iekļauj peļņas vai zaudējumu aprēķinā (finansiālās darbības pārskatā) attiecīgi kā ieņēmumus vai izmaksas (izdevumus) *eiro* ieviešanas pārskata gadā.

*peļņas vai zaudējumu aprēķins – privātajam sektoram, kas sagatavo gada pārskatus saskaņā ar Gada pārskata likumu;

**finansiālās darbības pārskats – publiskajam sektoram, kas sagatavo gada pārskatus atbilstoši Likumā par budžetu un finanšu vadību 30.panta pirmajai daļai un saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 17.augusta noteikumiem Nr.777 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.

Ierakstus grāmatvedības reģistros par grāmatvedības uzskaites vienības vērtībām latos pirms *eiro* ieviešanas dienas nepieciešams uzglabāt normatīvajos aktos noteiktajā termiņā elektroniski vai papīra dokumenta formā.

Sākot ar *eiro* ieviešanas dienu, grāmatvedības reģistros un ierakstos vērtības mērs ir *eiro*.

Attaisnojuma dokumentos vērtības mērs no *eiro* ieviešanas dienas ir *eiro*.

Paralēlās atspoguļošanas periodā, t.i., trīs mēnešus pirms *eiro* ieviešanas dienas:

---

¹ Pašreizējā dokumenta darba versija: <http://www.eiro.lv/faili/struktura/2435C7864536001363067471.pdf>

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto latos,
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto latos.

Paralēlās atspoguļošanas periodā, t.i., sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas:

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto eiro.
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto eiro.

Paralēlās atspoguļošanas periodā uz gala patērētājam (fiziskajām personām) izsniegtajiem norēķina dokumentiem – rēķiniem un dokumentiem, kas apliecina par darījumu saņemto samaksu – kases čekiem un numurētām ar VID reģistrētām kvītīm attiecas EIKL 13.panta otrajā daļā noteiktās prasības.

* Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” 54. punktu nodokļu maksātāji par darījumu saņemto samaksu apliecina ar darījumu apliecinošu dokumentu - ar kases čeku, vai arī ar numurētu Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu kvīti.

Pamatojoties uz EIKL 13.panta otrajā daļā noteiktajām prasībām paralēlās atspoguļošanas periodā, uzņēmumam sagatavojot attaisnojuma dokumenta veidu - norēķina dokumentu gala patērētājam - fiziskajai personai, darījumu kopsumma jānorāda gan latos, gan eiro.

Piemēram, izsniedzot rēķinu iedzīvotājiem: par komunālajiem maksājumiem, par mobilo sakaru pakalpojumiem – darījumu kopsummu norāda latos un eiro.

Paralēlās atspoguļošanas periodā visos citos attaisnojuma dokumenta veidos, kura saņēmējs ir cits uzņēmums, var norādīt darījuma kopsummu latos un eiro.

Attaisnojuma dokumenti, kuru vērtības mērs ir lats, eiro vai cita valūta un kuri līdz eiro ieviešanas datumam vēl nebūs izmantoti ierakstiem grāmatvedības reģistros, ja tie attiecas uz periodu pēc eiro ieviešanas, būs jāgrāmato grāmatvedības reģistros, par vērtības mēru lietojot eiro. Attaisnojuma dokumenti latos grāmatojami pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Attaisnojuma dokumentiem eiro pārrēķins nav nepieciešams. Attaisnojuma dokumenti ārvalstu valūtā grāmatojami pēc valūtas kursa, kas ir spēkā saimnieciskā darījuma dienā.

Ja attaisnojuma dokuments tiek izrakstīts pēc euro ieviešanas dienas par iepriekšējiem periodiem (piemēram, bilancē uzrādīts attiecīgajā postenī "Uzkrātās saistības" / "Uzkrātie ieņēmumi"), tad vērtības mērs ir eiro. Savukārt, lai iegūtu vērtības mēru latos atspoguļošanai pārskata periodā pirms eiro ieviešanas dienas, tiek izmantots oficiālais maiņas kurss un EIKL noteiktie noapaļošanas principi.

Ja attaisnojuma dokumentos pēc eiro ieviešanas dienas vērtības mērs ir ārvalstu valūta, tajā norādītās summas iegrāmatošanai pārrēķina eiro pēc saimnieciskā darījuma dienas valūtas kursa normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Grāmatvedības reģistrus kārtojot elektroniski, integrētai grāmatvedības datorprogrammai grāmatvedības informācijas datorsistēmai jānodrošina pirms eiro ieviešanas dienas latu norēķini sistēmā, pēc eiro ieviešanas dienas eiro norēķini sistēmā.

FM_VARAMVadl_12042013_Pasvaldibam; Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz eiro

2.2.2. Gada pārskatu sagatavošana

Gada pārskati jā sagatavo tās valūtas vienībās, kura valstī ir oficiālajā apgrozībā pārskata gada beigās, t.i. gada pārskats par 2013.gadu jā sagatavo latos un gada pārskats par 2014.gadu jā sagatavo eiro.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas pirms eiro ieviešanas dienas, ietvertās summas jā norāda latos.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas eiro ieviešanas dienā vai pēc tās, ietvertās summas jā norāda eiro.

Pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, kā salīdzināmie rādītāji jā uzrāda iepriekšējo pārskata gada rādītāji, kas pārrēķināti eiro pēc oficiālā maiņas kursa.

Savukārt, pamatojoties uz esošo gada pārskatu sagatavošanas praksi un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē gada pārskatu sagatavošanu, gada pārskatā skaitļi jā noapaļo līdz veseliem skaitļiem.

Ja pārskata gads noslēdzas pēc eiro ieviešanas dienas (piemēram, 2014. gada 30. jūnijā), gada pārskatā ietvertās summas jā norāda eiro. Pārrēķins, ievērojot iepriekš noteiktos speciālos principus, jā veic saskaņā ar stāvokli eiro ieviešanas dienā (2014. gada 1. janvārī) – attiecīgi katra grāmatvedības reģistra atlikumus un katras grāmatvedības uzskaites vienības vērtību no latiem pārrēķinot uz eiro, ievērojot oficiālo maiņas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus. Pēc eiro ieviešanas dienas visi darījumi jā uzrāda eiro.

2.3. Pašvaldību finanšu dokumentu pielāgošana eiro

2.3.1. Fiksētās un mainīgās procentu likmes

EIKL 24.pants "Valsts aizņēmumu un aizdevumu, un galvojumu denominācijas maiņa" nosaka valūtas konvertācijas pamatprincipus, savukārt, tā kā valsts aizdevumu likmes atbilstoši MK 2010.gada 19.janvāra noteikumiem Nr. 63 "Valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība" tiek noteiktas pamatojoties uz valsts iekšējā aizņēmuma attiecīgā termiņa vērtspapīru ienesīguma likmēm, kas noteiktas šo vērtspapīru sākotnējā izvietojumā, tad attiecībā uz aizdevuma procentu likmju maiņu piemērojams EIKL 25.pants "Naudas tirgus indeksu maiņa". Atbilstoši 25.panta otrajai daļai "Indeksa nomaiņu veic nākamajā plānotajā mainīgās procentu likmes pārskatīšanas datumā, sākot ar eiro ieviešanas dienu", kas nozīmē, ka līdz aizdevuma līgumā paredzētajam aizdevuma likmes maiņas datumam, saglabājas esošā aizdevuma % likme (latu likme).

Līdz ar to valsts aizdevumiem latos, kam ir piemērota fiksētā procentu likme (aizdevumu procentu likme fiksēta līdz aizdevuma termiņa beigām), procentu likme netiks pārskatīta (mainīta) un tā saglabāsies kāda ir noteikta aizdevuma līgumā.

Savukārt valsts aizdevumiem ar mainīgo procentu likmi procentu likmes tiks pārskatītas tikai atbilstoši līguma nosacījumiem, tas ir, procentu likmes tiks mainītas tikai līgumā paredzētajos datos un procentu likmes, kas jau ir nofiksētas aktuālajam procentu likmes fiksēšanas periodam pirms eiro ieviešanas, eiro ieviešanas dienā netiks mainītas.

2.3.2. Pašvaldību budžeta sastādīšana

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, t.i., ar 2014.gadu, pašvaldības savos budžetos skaitlisko informāciju par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem norāda eiro. Tas nozīmē, ka budžets 2014.gadam tiek veidots eiro. Tātad, ja pašvaldība saistošos noteikumus par budžetu 2014.gadam apstiprina 2013.gadā, tad pašvaldības budžetā ietvertās skaitliskās vērtības par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem tiek norādītas gan latos, gan eiro. Savukārt, ja saistošie noteikumi par budžetu 2014.gadam tiek apstiprināti 2014.gadā, tad skaitliskās vērtības par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem tiek norādītas tikai eiro. Iepriekšējā saimnieciskā gada budžeta līdzekļu atlikumu latos un visas pašvaldības saistības un sniegtos galvojumus latos konvertē pēc oficiālā kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Ja līdz saimnieciskā gada sākumam pēc eiro ieviešanas dienas, pašvaldības budžets nav apstiprināts, pašvaldības izdevumi mēnesī nedrīkst pārsniegt divpadsmito daļu no iepriekšējā gada izdevumiem latos, kuri konvertēti pēc oficiālā kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem, ar noteikumu, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pašvaldībai nesamazinās izpildāmo funkciju apjoms.

2.3.3. Pašvaldību publiskā pārskata sastādīšana

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību pašvaldības līdz pārskata gadam sekojošā gada 1.jūlijam sagatavo gada publisko pārskatu. Gada publiskā pārskatā skaitlisko informāciju par kārtējam gadam pēc eiro ieviešanas dienas pieņemto budžetu norāda eiro,

FM_VARAMVadl_12042013_Pasvaldibam; Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz *euro*

divu iepriekšējo gadu, t.i., pirms euro ieviešanas dienas, skaitliskā informācija pārrēķināma uz eiro, ievērojot oficiālo maiņas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus.

2.4. Nodokļu un nodevu aprēķināšanas, pārrēķināšanas, maksāšanas jautājumi

Nodokļu jomas pielāgošana galvenokārt saistīta ar to tiesību aktu precizēšanu, kuros iekļauts regulējums attiecībā uz valūtu, kurā veicami nodokļa maksājumi.

2.4.1. Nodokļu un nodevu aprēķināšana, pārrēķināšana, maksāšana pēc euro ieviešanas

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi aprēķināmi un maksājami eiro.

Par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, sākot ar eiro ieviešanas dienu, konvertē pēc oficiālā kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan uz nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms eiro ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem.

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, atbilstoši EIKL noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu norāda latos, bet, veicot maksājumu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Gadījumos, kad, sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs iesniedz nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, un atbilstoši EIKL paredzētajām normām no budžeta atmaksājamo nodokļa summu norāda latos, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to konvertē pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas), kas veikta par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, rezultātā papildus aprēķinātos nodokļus un ar tiem saistītās nokavējuma un soda naudas vai samazinātās summas lēmumā norāda tajā valūtā, kas bija aprītē konkrētajā taksācijas periodā, t.i., latos. Nodokļa maksātāja eiro veicamos maksājumus nosaka, lēmumā uzrādīto summu latos, konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Saskaņā ar EIKL noteikto tiesiskajos instrumentos, kas ir pieņemti, bet nav izpildīti līdz eiro ieviešanas dienai latos izteiktais lielums ir uzskatāms par eiro izteiktu lielumu, kas vienlaikus tiek konvertēts pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Līdz ar to attiecīgo tiesisko instrumentu nav nepieciešams pieņemt no jauna.

Ar tiesiskajiem instrumentiem tiek saprasti gan visi tiesību akti (likums, Ministru kabineta noteikumi, Ministru kabineta rīkojums, pašvaldības saistošie noteikumi u.c.), gan iestāžu administratīvie akti (piemēram, lēmums par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem, lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, lēmums par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu, paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli), gan tiesas nolēmumi (piemēram, spriedums par aprēķinātā nodokļu maksājuma samazināšanu), gan līgumi (piemēram,

FM_VARAMVadl_12042013_Pasvaldibam; Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz *euro*

vienošanās līgums saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 41.pantu), kā arī citi instrumenti, kas rada jebkādas tiesiskas sekas (nodibina, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatē faktisko situāciju).

2.4.2. Uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumi

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamā uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa (mēneša vai ceturkšņa) lielumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējam taksācijas periodam, kad apritē bija lati, aprēķināto nodokļa apmēru, konvertē pēc oficiālā maiņas kursa, nemainot noteikto praksi latos, t.i., noapaļojot to līdz veseliem eiro:

- ja aiz komata ir no 0 līdz 49 centiem, tad centus atmet;
- ja aiz komata ir skaitlis no 50 līdz 99 centiem, tad eiro tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Ja uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāja taksācijas periods ir sācies pirms eiro ieviešanas dienas un turpinās pēc pārejas uz eiro, sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamo uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa apmēru nosaka, iepriekš latos veiktos avansa maksājumus konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.

2.4.3. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšana

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs, kam nav pienākuma kārtot grāmatvedību un kas taksācijas periodos pirms eiro ieviešanas dienas vai lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā ir ieguvis nekustamo īpašumu vai citus aktīvus, vai saistības, kuru vērtība izteikta latos, periodā, sākot ar eiro ieviešanas dienu, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no šādu aktīvu vai saistību atsavināšanas nosaka, minētā nekustamā īpašuma vai citu aktīvu iegūšanas vērtību vai saistību vērtību konvertējot pēc oficiālā maiņas kursa.

2.4.4. Nekustama īpašuma nodokļa aprēķināšana

Nekustama īpašuma nodokļa aprēķināšanai nepieciešamo kadastrālo vērtību tam taksācijas gadam, kurā notiks pāreja uz eiro, t.i., 2014.gadam pašvaldības no Valsts Zemes dienesta saņems izteiktu eiro (kadastrālā vērtība būs konvertēta no latiem uz eiro pēc oficiālā maiņas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem). Sākot no eiro ieviešanas dienas, kadastrālā vērtība tiek izteikta eiro, līdz dienai pirms eiro ieviešanas dienas – latos.

Ja pēc eiro ieviešanas dienas ir nepieciešams veikt nekustama īpašuma nodokļa aprēķina precizēšanu vai pārrēķināšanu par taksācijas gadu pirms eiro ieviešanas dienas, to veic latos, balsoties uz kadastrālo vērtību, kas izteikta latos. Pašvaldība maksāšanas paziņojumā norāda nekustamā īpašuma nodokli latos. Bez tam nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja ērtībai pašvaldība var to norādīt arī eiro vienībās, konvertējot maksājamo nodokli no latiem uz eiro pēc oficiālā maiņas kursa un noapaļojot to saskaņā ar EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tāpat rīkojas attiecībā uz nekustama īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumu par iepriekšējā taksācijas gada nodokli par neapstrādātu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas aprēķināts, piemērojot papildikmi, - pašvaldība tajā aprēķināto nodokli norāda latos, bet papildus to var norādīt arī eiro.

2.4.5. Nodokļu maksātāju nodokļu nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu.

Konta pārskats ir nodokļu maksātāja nodokļa nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu.

Paredzētie darbības principi Nodokļu informācijas sistēmā (NIS) saistībā ar pāreju uz *euro* ir šādi.

NIS, kas tiek izmantota, lai datus sagatavotu nodošanai pašvaldībām (piemēram, Rīga, Ventspils), paredzēts, ka tiks papildināts nodokļu maksātāju nodokļu nomaksas stāvokļa aprēķina algoritms, paredzot vēl vienu aprēķina punktu (*euro* dienai), kurā notiks nomaksas stāvokļa (parāda vai pārmaksas summu) konvertācija no latiem uz *euro*. Caur šo jauno punktu aprēķins tiks veikts vienmēr, kad nodokļu maksātājs precizēs latos aizpildītās deklarācijas par iepriekšējiem gadiem vai arī, kad tiks veikti kādi labojumi aprēķina vai iemaksas operācijās ar attiecīgi maksāšanas termiņu vai samaksas datumu pirms 2014.gada 1.janvāra. Rezultātā tiks iegūts (un datu bāzē saglabāts) nodokļu nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu *euro* uz uzdoto datumu (ja vien šis datums ir lielāks vai vienāds par 2014.gada 1.janvāri). Papildus tiks realizēta latu konvertēšana uz *euro* un arī pretējā virzienā no *euro* uz latiem, aprēķinot nokavējuma naudu par nepilnībā nomaksātiem termiņa pagarinājumiem un citos gadījumos, kad process sākas pirms 2014.gada 1.janvāra, bet beidzas pēc 2014.gada 1.janvāra un tam beidzoties ir jāaprēķina nokavējuma nauda pilnā apmērā no nenomaksātās summas par visu periodu.

Paredzams, ka datu apmaiņā ar pašvaldībām (piemēram, Rīga, Ventspils) informācija par nodokļiem tiks nodota valūtā, kāda atbilst nododamās informācijas pirmdokumentu taksācijas periodam un tajā aprītē esošajai valūtai, tas ir, informācija par 2013.gadu būs latos un to šobrīd ir plānots nodot arī citām institūcijām latos. Savukārt informāciju par 2014.gadu plānots nodot tikai *euro*. Šī norma arī izriet no EIKL.

2.5. Informācijas tehnoloģiju sistēmu procesu karte

Līdzīgi tam, kā tiek sakārtotas valsts informācijas sistēmas, tiek rekomendēts laika grafiks arī pašvaldību informāciju sistēmu pielāgošanai *euro* valūtai.

1. Pašvaldību sarunas ar IT sistēmu izstrādātājiem: 2012.g. decembris - 2013.g. janvāris
2. Pašvaldību IT sistēmu pielāgošanas-izstrādes darbs: 2013.g.februāris- 2013.g.1.septembris.
3. Pašvaldību IT sistēmu testēšana: 2013.g.1.septembris-2013.g.1.oktobris
4. Pašvaldību IT sistēmu palaišana ekspluatācijā: 2013.g. 1.oktobris, uz kurām attiecas EIKL 13.panta otrā daļa, pārējām – 2014.g.1.janvāris.